

Kunta- ja aluevaltuustoryhmien toimintaohjeet

Järjestöpäällikkö **Juuso Aromaa**

15.5.2025, valtuustopäivä

Valtuustoryhmien toimintaohjeet ja mallisäännöt löydät osoitteesta vaikutavavasem mistossa.fi

-> Vaikutavasemmistossa.fi

-> kunta- ja aluevaikuttajat

-> toimintaohjeet

➔ Kunnan valtuustoryhmille mallisääntö sekä toimintaohje

➔ Aluevaltuustoryhmälle ohjesääntö

← → ↺ 🏠 📄 https://vaikutavasemmistossa.fi

📱 | 📘 Facebook 📧 Gmail 📅 Google Calendar -... ☁️ Tekstit – OneDrive 🎧

vasemmisto

Etusivu

[Kunta- ja aluevaalit 2025](#)

[Uudelle jäsenelle](#)

[Ehdokkaille ja tukiryhmille](#)

[Yhdistyksille ja puheenjohtajille](#)

[Aktiiveille](#)

[Kunta- ja aluevaikuttajat](#)

[Turvallinen puolue](#)

[Visuaalinen opas ja aineistopankki](#)

Puolet Parempaa – valtuustoaloitekampanja

Webinaaritallenteet

Toimintaohjeet

Valtuustoryhmän mallisäännöt sekä toimintaohje

Aluevaltuustoryhmien ohjesääntö

Tausta-aineistot

Vuoden valtuustoryhmä

KSL:n kuntapodit

Aluksi: Toimintaohje vs. ohjesäännöt – mitä eroa? Mitä nämä edes ovat?

- Vasemmistoliiton puoluehallitus hyväksyi valtuustoryhmien **toimintaohjeen** kokouksessaan 2021.
 - Toimintaohjeessa (10 sivua) asetetaan se päätöksenteon taso ja ne periaatteet, johon kaikkien Vasemmistoliiton valtuustoryhmien tulisi pyrkiä.
- Puoluetoimisto on laatinut myös tiiviimmän **ohjesäännön** toimintaohjeiden pohjalta.
 - Vasemmistoliiton kunnallisjärjestöjen tulee hyväksyä oman kuntansa valtuustoryhmälle ohjesääntö.
 - Puoluetoimiston ohjesääntö toimii tähän pohjana ja on suositeltavaa hyväksyä se sellaisenaan kunnallisjärjestön hallituksessa.
 - Toisaalta kunnallisjärjestö voi muokata ohjesääntöä paikallisten tarpeiden mukaisesti tai laatia kokonaan oman ohjesääntönsä.
- **Aluevaltuustoryhmien ohjesääntö** on puolueen työvaliokunnan 2022 hyväksymä, kunnanvaltuustoryhmien ohjesääntöä vastaava mallisääntö. Aluevaltuustoryhmien ohjesääntö tulee hyväksyä hyvinvointialueen **piriijärjestössä**.

1. Kuka kuuluu Vasemmistoliiton valtuustoryhmään?

- Valtuustoryhmään kuuluvat kussakin kunnassa tai hyvinvointialueella vaaleissa Vasemmistoliitto ry:n ehdokaslistoilta valitut puolueen jäsenet, sekä ne valtuutetut, jotka valtuustoryhmä jäsenikseen hyväksyy. (Sitoutumattomat ehdokkaat.)
 - Perustuu kunnallisjärjestöjen mallisääntöihin. (14§)
- Toimintaohje: sitoutumattomat valtuutetut ja varavaltuutetut ovat valtuustoryhmän jäseniä. (kunta ja alue)
- Toimintaohje: **valtuustoryhmän kokouksissa** äänioikeus on varsinaisilla valtuutetuilla ja heidän poissa ollessaan läsnä olevilla varavaltuutetuilla äänimäärän mukaisessa järjestyksessä.
- Valtuutettujen mandaatti on saatu äänestäjiltä demokraattisten vaalien kautta ja näin ollen valtuustoryhmän äänivaltaiset jäsenet päättävät ryhmänsä poliittisista linjoista ja kannoista Vasemmistoliiton arvopohjan ja poliittisten tavoitteiden mukaisesti.

Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmää. Kuva: Vasen Kaista

Valtuustoryhmän luottamushenkilöt ja kokoukset

- Valtuustoryhmä valitsee valtuustokauden alussa keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.
 - **Puheenjohtaja** kutsuu ja vetää kokoukset, sekä valmistelee listan, joka voi olla myös kunnanvaltuuston kokouksen lista.
 - **Varapuheenjohtaja** tuuraa tarvittaessa.
- Valtuustoryhmän sihteeri voi olla myös valtuustoryhmän ulkopuolinen henkilö, kuten palkattu työntekijä.
 - **Sihteeri** tekee kokouksista muistiot, jotka toimitetaan valtuustoryhmälle. (Voidaan toimittaa myös laajemmalla jakelulla, jos näin paikallisesti päätetään.)
- **Kokouksissa** päätetään valtuustoryhmän kanta käsittelyssä oleviin asioihin. Valtuustoryhmässä toimitaan hyvässä toverihengessä. *Turvallisemman tilan periaatteita* kehoitetaan noudattamaan ja konfliktit pyritään ratkomaan neuvottelemalla.

Kuvituskuva: Ville Miettinen / Kuntalehti

Valtuustoryhmä, lautakunnat ja päätöksenteon kaari.

- Kunnanvaltuuston ja valtuustoryhmien lisäksi **lautakunnilla ja niiden jäsenillä** on ensiarvoisen tärkeä asema kunnallisessa ja alueellisessa päätöksenteossa!
- On ensiarvoisen tärkeää, että kussakin kunnassa vasemmiston valtuustoryhmä kommunikoi tiiviisti ja tekee yhteistyötä lautakuntien vasemmistolaisten jäsenten kanssa!
- Lautakuntien jäsenten on seurattava oman lautakuntansa asioita, osallistuttava niistä päättämiseen ja ylläpidettävä keskusteluyhteyttä valtuustoryhmän kanssa. **Näihin asioihin on sitouduttava lautakuntapaikkaa vastaanottaessa.**
- **Valtuustoryhmän tehtävä puolestaan on seurata ja osittain koordinoida lautakuntatyötä**

Tavoitteeksi tulee asettaa, että Vasemmistoliitto vaikuttaa asioihin kunnissa koko ”pätöksenteon kaaren” matkalta. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikuttaminen alkaa lautakunnissa ja jatkuu kaupunginhallituksessa tai aluehallituksessa ennen kuin asia lopullisesti käsitellään valtuustossa. (Tämä olettaen, että Vasemmistoliitolla on kunnassa/alueella edustus kaikilla päätöksenteon tasoilla.)

2. Valtuustoryhmän päätöksenteko ja kannanmuodostus

- **Valtuustoryhmien toimintaohjeessa kehoitetaan valtuustoryhmiä pyrkimään päätöksenteossa yksimielisyyteen.**
 - *Yksimielistä valtuustoryhmää voidaan pitää äänestäjän ”kuluttajansuojan” näkökulmasta perusteltuna: äänestäjän on helppo seurata puolueen kuntapoliittisia linjoja, kun ryhmän kannat ovat yhdessä mietityt ja yhteneväiset.*
- Toimintaohjeessa kuitenkin linjataan, että valtuutetuilta ei odoteta ryhmän enemmistön kannan noudattamista kaikissa äänestyksissä.
 - Valtuutettujen **on kuitenkin sitouduttava** puolueen perusarvojen noudattamista, sekä sitoutumista tasa-arvoon, rasminvastaisuuteen ja väkivallattomuuteen. Homo- ja transfobia ei myöskään ole vasemmiston valtuutetuille hyväksyttävää.
 - Valtuutetut ovat sitoutuneet näihin arvoihin ehdokaslomaketta täyttäessään!
 - **Samat pelisäännöt koskevat myös lautakunnan jäseniä.**
- Jos valtuutettu ei aio valtuuston äänestyksessä noudattaa ryhmän enemmistön kantaa, on toimintaohjeen mukaan ”toivottavaa ja hyvän tavan mukaista, että hän ilmoittaa asiasta ryhmälle etukäteen hyvissä ajoin ja kertoo oman kantansa perustelut.”

HUOM! Valtuustoryhmien toimintaohjeessa painotetaan, että **hallituksen jäsenten ja lautakuntien vasemmistolaisten puheenjohtajien** tulee asemansa erityisestä luonteesta johtuen noudattaa valtuustoryhmän enemmistön mukaista kantaa päätöksenteossa em. toimielimissä!

Strategiaohjelma ja budjettineuvottelut

- Kunnallinen ja alueellinen strategiaohjelma ja budjetti ovat valtuustoryhmille ehkä tärkein vaikuttamisen paikka.
- Kunnallisille valtuustoryhmille suositellaan yhteisiä kokouksia kunnallisjärjestöjen kanssa, jotka toimivat samalla avoimina kuulemistilaisuuksina, kun käsittelyyn on tulossa näihin kokonaisuuksiin liittyviä päätöksiä.
 - Aluevaltuustoryhmille samanlaista suositusta piirijärjestöjen suuntaan ei ole kirjattu, mutta on perusteltua, että hyvinvointialueiden vasemmistolaisille jäsenille annetaan tietoa aluevaltuustoryhmän päätöksenteosta.
- **Valtuustoryhmien toimintaohjeen suositus on, että vasemmistoliiton ryhmät pyrkivät neuvotellen ja muiden ryhmien kanssa yhdessä sopien vaikuttamaan strategiaohjelmalinjauksiin ja budjetteihin.**

Aloitteet ja muutosesitykset

- **Muutosesitykset ja aloitteet ovat valtuutettujen ja valtuustoryhmän käytännöllisimmät työkalut.**
- Tehtävistä aloitteista on syytä sopia valtuustoryhmässä ja kuten aiemmin todettu, on syytä pyrkiä siihen, että valtuustoryhmä on yksimielisesti esitysten ja aloitteiden takana.
 - Päätökset muutosesityksistä ja aloitteista kannattaa tehdä hyvissä ajoin ennen valtuuston kokousta, jotta niistä voidaan viestiä paikalliselle medialle ja mahdollisesti myös neuvotella muiden valtuustoryhmien kanssa.
- Lautakunnissa on syytä olla tarkkana, kun oman valtuustoryhmän jäsenten tekemät aloitteet tulevat käsittelyyn.
 - Aloitteen tekijän ja aloitetta käsittelevän lautakunnan jäsenen koordinaatio on suotavaa!

Kuva: Vasemmistoliitto

Aloitteita kannattaa lähettää myös puolue toimiston tiedoksi.

- Vaikka puolue toimisto ei tällä hetkellä ylläpidäkään aloitepankkia, kannattaa kuitenkin helposti sovellettavia aloitteita lähettää puolue toimistolle.
- Lähettäkää aloitteenne osoitteeseen juuso.aromaa@vasemmistoliitto.fi
- Puolueella myös onnistunut kokemus valtakunnallisesta valtuustoaloitekampanjasta.

Kirjallinen varoitus, ryhmästä erottaminen

- Joskus voidaan joutua tilanteeseen, jossa joudutaan otsikossa mainittuihin toimiin. Tähän syynä on valtuutetun **Vasemmistoliiton perusarvojen ja ehdokassitoumuksen vastainen** käytös, puhe tai toiminta:
 - Rasismi
 - Seksismi
 - Väkivaltainen tai väkivaltaa ihannoiva käytös tai puhe
 - Homo- tai transfobinen käytös
 - Valtuustoryhmän sääntöjen tahallinen rikkominen
 - Puolueen sääntöjen tahallinen rikkominen
 - Rikollinen toiminta
- Valtuustoryhmien ohjesäännöissä ja toimintaohjeissa on asetettu suuntaviivat, joita tulisi noudattaa tapauksissa, jossa varoitus tai valtuustoryhmästä erottaminen tulevat kyseeseen.

Muutama sana paikkajaosta ja luottamustehtävien täydentämisestä

- Toimintaohjeista löytyy neuvoja ja malli luottamuspaikkojen jakamiseen sekä täydentämiseen kesken kauden.
- Toimintaohjeessa myös linjataan, että jos ryhmään siirtyy valtuutettu jostain toisesta valtuustoryhmästä, pyydetään tätä luopumaan muista luottamustehtävistään, kuten lautakuntapaikoista. Toisaalta tätä odotetaan myös henkilöiltä, jotka syystä tai toisesta lähtevät Vasemmistoliiton ryhmästä.
- **Toimintaohjeeseen ja ohjesääntöön** kannattaa tutustua niin valtuustoryhmissä, piireissä kuin kunnallisjärjestöissäkin! Lisätietoa ja vastauksia esiin nousseihin kysymyksiin saat mm. allekirjoittaneelta osoitteesta juuso.aromaa@vasemmistoliitto.fi!

Kiitos!

- juuso.aromaa@vasemmistoliitto.fi
- 040 7015512